

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 298/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Košice**, Trieda SNP 48/A, Košice, IČO 00 691 135, zastúpeného advokátskou kanceláriou doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD. & Associates, s. r. o., Hlavná 25, Košice, IČO 52 651 258, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 196/2020 z 31. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou 11. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) 27. januára 2009 domáhal proti žalovaným 1 až 7 vyslovenia neplatnosti rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na ulici [REDACTED] v Košiciach z 9. januára 2009 a z 18. marca 2008. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 25/2009-361 z 10. februára 2012 žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa.

3. Na podklade odvolania bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 6 Co 200/2012.
4. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 16 C 25/2009-554 zo 14. marca 2014 v časti konanie zastavil a v časti žalobu zamietol. O odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Co 687/2014-603 z 27. júla 2015 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec v stanovenom rozsahu vrátil na nové konanie.
5. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 16 C 25/2009-740 z 3. júna 2016 určil, že rozhodnutie z 9. januára 2009 je neplatné, a žalobu v zostávajúcej časti zamietol. Na odvolanie bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 145/2017 zo 14. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok zo 14. novembra 2017“). Dovolanie žalovaných 5, 6 a 7 bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté a dovolaniu žalovaných 1 až 4 najvyšší súd vyhovel a rozsudok krajského súdu zo 14. novembra 2017 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.
6. Rozsudok krajského súdu zo 14. novembra 2017 bol zrušený z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia pojmu „prehlasovaný vlastník“ podľa § 14 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom do 31. marca 2010 (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“). Aplikáciou gramatického výkladu sporného ustanovenia zákona o vlastníctve bytov dospel najvyšší súd k záveru, že žalobu, ktorou všeobecný súd preskúmava výsledok hlasovania zo schôdze vlastníkov bytov, môže podať iba prehlasovaný vlastník, ktorým je iba vlastník, ktorý sa schôdze zúčastnil a hlasoval opačným spôsobom. Oprávnenie podať žalobu nepatrí tým, ktorí sa schôdze nezúčastnili, a ani vlastníkom, ktorí sa schôdze síce zúčastnili, ale o konkrétnej otázke, ktorá má byť napadnutá žalobou, nehlasovali, resp. sa zdržali hlasovania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. V úvode ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť prípustnosti ústavne preskúmať aj zrušujúce rozhodnutie súdu vyššej inštancie, ak bolo takýmto rozhodnutím porušené základné právo na súdnu ochranu či spravodlivé súdne konanie.
8. Sťažovateľ zdôrazňuje, že právny názor najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení je predmetom ústavnej sťažnosti, keďže je výsledkom aplikácie striktnie gramatického výkladu súdu, ktorý popiera elementárnu požiadavku ústavnej konformnosti, ktorá je kladená na všeobecné súdy pri aplikácii právnych noriem.
9. Napadnuté uznesenie je prejavom neakceptovateľného prílišného právneho formalizmu, tvrdosti súdu a mechanického výkladu zákonnej úpravy bez zohľadnenia logických súvislostí pri posudzovaní otázky vecnej legitimácie v konaní a vo svojej podstate znamená odopretie spravodlivosti vo vzťahu nielen k sťažovateľovi, ale z pohľadu svojej precedenčnej autority aj vo vzťahu k všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov, ktorí sa z akýchkoľvek dôvodov nezúčastnili na schôdzach vlastníkov.

10. Najvyšší súd podľa sťažovateľa odoprel právo na súdnu ochranu, keď vyslovil nemožnosť sťažovateľa ako vlastníka nebytového priestoru domáhať sa neplatnosti hlasovania na schôdzi, na ktorej sa nezúčastnil. Zároveň neprimeraná dĺžka konania v spojitosti s napadnutým uznesením by bez intervencie ústavného súdu svojimi účinkami spôsobili ďalšie ústavne neakceptovateľné a zbytočné prietahy.

11. Sťažovateľ zdôrazňuje, že predmetom sporu je právna otázka, ktorá v doterajšej judikatúre najvyššieho súdu riešená nebola, takže vo vzťahu k súdom nižších inšancií má precedentálne účinky. Zaujatie stanoviska k výkladu sporného ustanovenia zákona o vlastníctve bytov je dôležité aj z pohľadu existencie významnej otázky a nevyhnutnosti odstrániť spornosť výkladu predmetného zákona na účely zabezpečenia všeobecne ponímanej spravodlivosti cez jednotný výklad právnej normy, ktorý by bol smerodajný pre všeobecné súdy aj *pro futuro*.

12. Dovolacím súdom preferovaný gramatický výklad predstavuje neprimeraný zásah do subjektívnych práv sťažovateľa ako jedného z vlastníkov nebytového priestoru v bytovom dome, ktorý nie je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa. Takýto zásah je krajne nespravodlivý a neprimeraný cieľu, ktorý sa sledoval predmetnou právnou úpravou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým kasačným uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že s prihliadnutím na charakter argumentácie sťažovateľa ústavnému súdu chýba v konaní o ústavnej sťažnosti napádajúcej kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu právomoc poskytnúť sťažovateľovi ochranu ním označeným právam. V súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné poukázať na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

15. V súvislosti s podstatou a so zmyslom princípu subsidiarity ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež opakovane vyslovuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných kódexoch (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06, IV. ÚS 603/2020).

17. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

18. Podstatou argumentácie sťažovateľa je nesúhlas s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom týkajúcim sa výkladu pojmu „prehlasovaný vlastník“ relevantného zákonného ustanovenia. Výklad zákonného ustanovenia považuje sťažovateľ za príliš formalistický, nezodpovedajúci požiadavke ústavne konformného výkladu a v konečnom dôsledku spôsobujúci odopretie spravodlivosti.

19. V aktuálnom procesnom štádiu konania pred odvolacím súdom neprichádza do úvahy pri rešpektovaní princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, uplatnenie právomoci ústavného súdu, keďže o veci sťažovateľa bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, pričom sťažovateľ bude v ďalšom priebehu konania disponovať účinnými právnymi prostriedkami na ochranu svojich práv, ktorými môže brojiť proti ústavne nekonformnému výkladu predmetného ustanovenia zákona o vlastníctve bytov majúcemu za následok záver o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažovateľom spochybňovaný výklad relevantného zákonného ustanovenia sa v konkrétnych okolnostiach veci môže stať predmetom ústavného prieskumu až vtedy, ak bude vec právoplatne skončená (m. m. III. ÚS 46/2013, IV. ÚS 37/2020).

20. Podľa názoru ústavného súdu preto s prihliadnutím na dosiaľ uvedené a konkrétnu argumentáciu sťažovateľa, ktorou spochybňuje vecné (meritórne) posúdenie veci, nie je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu rozhodnutím spôsobilým výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, keďže o veci sťažovateľa bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, kde sťažovateľ môže dosiahnuť ochranu ním označených práv podľa ústavy a dohovoru.

21. Už uvedený záver nemôžu zvrátiť ani skutočnosti neprimeranej dĺžky konania vo veci žaloby, ktoré trvá od roku 2009, a hrozba existencie ďalších ústavne neakceptovateľných a zbytočných prietahov vo veci (bod 10 tohto uznesenia), keďže tieto (skutočnosti) nie sú pre posúdenie

uplatnenia právomoci ústavného súdu konať vo veci ústavnej sťažnosti napádajúcej rozhodnutie v dosiaľ právoplatne neskončenom konaní podstatnými. Navyše účinným prostriedkom vo veci zamedzenia, resp. nápravy zbytočných prietáhov v príslušnom konaní je ústavná sťažnosť podaná vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (k tomu pozri Andrášik a ostatní proti Slovensku, sťažnosti č. 57984/00, 60226/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00 a 68563/01, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva o prijateľnosti sťažností z 22. 10. 2002).

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svojej opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu